

[Bording.]

forhold. Jeg maa indskyde, at de Oplysninger, som her fremkommer, og de Tal, som her findes, ikke falder sammen med de Oplysninger, vi fik i Fjor i Akkordudvalget fra Ministeren om Landbrugets Gældsforhold. Naar der er en Forskel mellem disse Tal, ligger det i, at de Tal, vi fik i Fjor, omhandlede Landdistrikterne, det vil sige ogsaa Stationsbyerne, men de Oplysninger, vi nu i Aar har faaet fra Ministeriet, omhandler kun Landbrugets Pantegæld; Stationsbyerne er altsaa ikke medregnet, heller ikke Haandværkere o. s. v., kun de rene Landejendomme. Og man maa derfor gaa ud fra, at disse Tal er de rigtige, og at man ikke kan komme det nærmere. Man vil paa Side 24 se, at Landbrugets Gældsbyrde er steget fra 1. Januar 1914, da den var rundt regnet 1 600 Mill. Kr., til 2 000 Millioner i 1919 og til den 1. Januar 1926 til 2 800 Mill. Kr., for den 1. Januar 1928 at gaa op til 2 900 Mill. Kr. Dette er foruden den Gældsbyrde, der hviler i Sønderjylland, hvor man regner med, at den er omkring 250 Millioner. Det vil altsaa sige, at vi er oppe paa 3 100—3 200 Mill. Kr. i Pantegæld i de danske Landejendomme. Og heri er jo ikke medregnet den løse Gæld, som man vel vanskeligt for ikke at sige umuligt kan faa Oplysninger om. Man vil heraf se, at fra 1914 til 1928 er Gælden steget fra rundt regnet 1 600 Mill. Kr. til 2 900 Mill. Kr., bortset fra Sønderjylland. Naar man nu ved forskellige Lejligheder taler om, at det, der er Vanskeligheden for Landbruget, er, at Pristallet for vore Udgiftsposter ligger langt højere end for vore Indtægtsposter — man regner med saadant noget som 140 og 170 —, saa vil enhver ved at kaste et Blik paa de Byrder, her er Tale om, paa denne Stigning i Gældsbyrden, hurtigt blive klar over, at for ingen af de store Udgiftsposter, Landbruget har at arbejde med i sin Virksomhed, er der saa stor en Stigning, intetsteds er man saa langt fra Indtægtspristallet som for Gældsbyrdens Vedkommende, og det, der her gives Udtryk for, er ikke tilnærmelsesvis det virkelige Forhold, skønt man i Virkeligheden her kommer op paa et Pristal paa godt og vel 181. Det er ikke blot den store Gældsbyrde, men dens ulige Fordeling der er Tale om; det er indlysende, at mange Landmænd, forhaabentlig den største Part af de Landmænd, som sidder med Ejendomme fra før Krigen, ingenlunde har mere Gæld — det er at haabe, og jeg tror, det er rigtigt, at de fleste har mindre Gæld — end før Krigen. Hvis man regner med, at Halvdelen af de Landejendomsbesiddere, der har

Ejendomme fra før 1914, har omsat deres Ejendomme i den Periode, har de faaet hele Gældsforøgelsen lagt over paa deres Ejendomme, og derfor er det givet, at Pristallet for deres Udgifter til Forrentning af Gældsbyrden ikke vil være 181, men maaske ligge dobbelt saa højt. Naar man gør sig det klart — og det kan ikke omdisputeres, for det er desværre rigtigt —, vil enhver forstaa, at her har man i Virkeligheden den vigtigste Aarsag til de forfærdelige økonomiske Forhold, som faktisk er til Stede ude omkring i mange Landbohjem.

Jeg beklager i høj Grad, at Ministeriet ikke har kunnet give os mere udførlige Oplysninger om dette meget vigtige Forhold. I Bilag 2 i Betænkningen vil man se, at vi har rettet en Del Forespørgsler til Ministeriet angaaende disse Forhold, men at vi ikke har faaet tilnærmelsesvis de Oplysninger, vi har anmodet om. Jeg beklager, at vi ikke har kunnet faa dem, og at vi ikke af Ministeren og Flertalspartierne har faaet Tilsagn om at faa dette Forhold undersøgt paa en eller anden Maade, saaledes at vi kom til Klarhed over, hvorledes Gældsstigningen er fremkommet. Navnlig vilde jeg sætte Pris paa, om vi kunde faa at vide, hvor meget af Stigningen der er fremkommet under den lave Krone, og ligeledes hvor stort et Beløb man kan sige er en Følge af, at Kronen var for lav, det vil sige, hvor meget man skulde skære ned, hvis man i disse Forhold vilde respektere Parikronen. Naar Forholdene ligger saaledes for Landbruget, vil formodentlig enhver forstaa, at man maa erkende, at det vigtigste Punkt indenfor Landbrugets Krisevanskeligheder er Gældsbyrden, og at ethvert Forsøg paa at mildne Gældens Tyngsel paa Landbruget maa mødes med den største Interesse og bør fremmes med størst mulig Kraft. Enhver vil forstaa, at det ikke alene er overordentlig vanskeligt for disse Mennesker at arbejde med en saadan Gældsbyrde, men at den ogsaa er i høj Grad medvirkende til at opretholde den forringede Købeevne i Landbruget og den deraf følgende Arbejdsløshed i de andre Erhverv.

Det forekommer os, at der er to Veje at gaa for at opnaa en betydelig Nedskrivning af Gældsbyrden. Enten kan man gaa den Vej at søge at gennemføre en Udligning af disse Gældsforhold mellem Kreditor og Debitor. Det er givet, at lige saa mange Debitorer, nusiddende Landmænd, der har overtaget deres Ejendomme i den Periode og faaet den mægtige Gældsforøgelse, lige saa mange er der, som har haft Fortjeneste ved den lave Krone og bagefter har faaet